

A bírálóbizottság értékelése

Ruzsa Ferenc akadémiai doktori értekezése – *Key Issues in Indian Philosophy/Kulcskérdések az ind filozófiában* – tizenhárom tanulmányból áll, amelyek fő témája - olykor kiindulópontja (1., 3. fejezet), olykor nagyobb összefüggésbe helyezett alapkérdése (5-7. fejezet), olykor csak utalásszerűen tárgyalt, de mégis fontos mellékszála (9., 11-13. fejezet) - a ma ismert legrégebbi ind filozófiai tanrendszer, az upanisadok nem védikus gyökereinek vizsgálata. Ugyanakkor a tanulmányok egy része a filozófiatörténet mellett az indológiai kutatások más területeivel foglalkozik, bizonyítva ezzel a szerző példamutató jártasságát az indológia több területén, így többek között mitológiatörténeti, régészeti, ismeretelméleti és a görög-ind kapcsolatok egy kiemelkedően fontos példájával kapcsolatos kutatási eredmények sorakoznak egymás mellett az értekezésben. A tanulmányok mindegyike a rendelkezésre álló elsődleges források – a fennmaradt, szanszkrit nyelvű szövegek – elmélyült ismeretére támaszkodik, s az adott tárgyra vonatkozó hatalmas szakirodalmi apparátust a legtöbb esetben értő, kritikai megközelítésben használja fel. Valamennyi opponens által kiemelt jelentőségű az a kutatási módszer, amellyel a szerző több fejezetben is meggyőzően mutat rá azokra a nehézségekre, amelyek a fennmaradt szövegek filozófiai értelmezhetősége során jelentkeznek, elsősorban az ind szöveghagyományozás technikai nehézségei miatt. Szerző azt is bátran vállalja, hogy polémiára ingerlő, nemzetközi viszonylatban is újnak számító kutatási eredményeit is az értekezés részévé tegye: Parmenidész szigorú monizmusra és a tapasztalati világ realitásának elutasítására vonatkozó tanait a Cshándógya upanisad beható ismeretével, mi több, egyenesen annak hatásával magyarázza, s ehhez feltételezi - s érvekkel bizonyítani véli -, hogy a görög filozófus hosszabb ideig élt Indiában, ahol magas szinten elsajátította az ind filozófiai tanok megismeréséhez elengedhetetlenül szükséges szanszkrit nyelvet (5. fejezet) Az értekezés több ponton is fontos, új és meggyőző kutatási eredményeket tartalmaz, így például a szútrákról bizonyítja, hogy azok a tanítványok feljegyzései alapján készített tudós kommentárok, amelyek megszerkesztett és kommentált formában kerültek kiadásra (7. fejezet). Hasonlóképpen fontos, összefoglaló tanulmány a buddhista antropológia szenvedés-fogalmát vizsgáló 6. fejezet, amely az öregség-betegség-halál hármasság mint filozófiai fogalom-együttes vizsgálatát tartalmazza.